

TIURAI 2020

TE PUNANGA TIAKI

AKAKITEANGA I TE PATIREIA O IEHOVA

ATIKARA APII NO:
AUKUTE 31-TEPETEMA 27, 2020

IMENE 130

Kia Akakore i te Ara

I ROTO I TEIA APII

I teia tuatau, te noo nei tatou i roto i tetai ao ngakau parau e te akatie-tie. Matakite tatou eiaa e aite atu kia ratou. Ka uri-uri teia atikara e toru ngai, ka anoanoia tatou kia kore e manako maata ia tatou uorai.

Eiaa e Maata te Manako ia Koe Uorai

“Teia taku tuatua kia kotou katoatoa . . . eiaa e maata te manako iaia uorai, i tei tau iaia kia manako ra.”

—ROMA 12:3.

KA ARU akaaka tatou i te au turanga o Iehova, ma te āriki e kua kite a Iehova i tei tau no tatou. (Ephe. 4:22-24) Ma te tu akaaka ka tuku tatou i to Iehova anoano na mua e kia akamanako maata atu i tetai ke. Ka rekareka i reira tatou i te pirianga meitaki kia Iehova e te au taeake. —**E tatau ia Philipi 2:3.**

² Me kare tatou e matakite, ka akanauruia tatou e te aronga ngakau parau e te akatietie i roto i ta Satani akatereanga.* Kua tupu te kino i te anere mataiti mua T.N., e kua tata te apotetoro ko Paulo ki to Roma: “Teia taku tuatua kia kotou katoatoa . . . eiaa e maata te manako iaia uorai, i tei tau iaia kia manako ra.” (Roma 12:3) Karanga a Paulo e ka tau rai kia manako meitaki tatou ia tatou uorai. Inara, ka anoanoia te tu akaaka kia rauka ia tatou te manako tau. Ka uriuri teia atikara e toru ngai ka tauturu te akaaka ia tatou kia kore e akamanako maata ia tatou uorai. Teia au ngai (1) to tatou oraanga

* **AKAMĀRAMA ANGA TUATUA:** Ka manako maata tetai tangata **ngakau parau** iaia uorai e kare i tetai ke. E tangata **akatietie** te tangata ngakau parau. Ka tauturu te akaaka i tetai tangata kia kore e manako maata iaia uorai. Te aite-anga o te **tu akaaka**, kare e tu ngakau parau e te akatietie, ma te ngakau aka-aka.

1. Ia Philipi 2:3, akapeea to tatou tu akaaka me akatupu i te pirianga meitaki ki tetai ke?
2. Eaa ta te apotetoro ko Paulo i karanga, e eaa ta tatou ka uriuri i teia atikara?

akaipoipo, (2) ta tatou angaanga na Iehova, e te (3) me taangaanga tatou i te *social media*.

KIA AKAKA I ROTO I TE AKAIPOIPO

³ Na Iehova i akamata i te akaipoipo ei mataora anga no te tane e te vaine. Kare okotai ia tatou e apa kore ana, ka tupu rai te taumāro. Tata a Paulo e ka tupu rai te pekapeka ki te aronga akaipoipo. (1 Kori. 7:28) Te pekapeka ua ra tetai pae ki to ratou tokorua, e ka manako kare ratou e tau ana ei tokorua no tetai e tetai. Me kua akanauruia ratou e teiane ao, penei ka viviki ratou i te tatara. Ka manako ratou e ko te mea puapinga, e akono ratou ia ratou uorai.

⁴ Ka kopae tatou i te manako e e pua-

3. Eaa i tupu ei te taumāro i roto i te akaipoipo, e eaa ta tetai pae i rave?

4. Eaa ta tatou ka kopae?

pinga kore to tatou akaipoipo. Kite tatou te karanga ra te Pipiria e ko te akaturu te ravenga e tatara ai. (Mata. 5:32) Me tupu te pekapeka, mei ta Paulo i tata, kare tatou e ngakau parau ma te akamanako e: ‘Te akatupu ainei teia akaipoipo i toku au anoano? Te inangaroia maira ainei au? Ka mataora atu ainei au ki te tokorua ou?’ Akara ana i te manako o *tetai uorai* i roto i teia au uianga. Ka akakeu te pakari o teiane ao kia aru koe i toou uorai ngakau, e rave i toou anoano kia mataora *koe*, noatu e ka ope toou akaipoipo. Karanga te pakari o te Atua e, “auraka te tangata e akono i tona anake uorai au mea, e akono katoa ra i to etai ke ra au mea.” (Phili. 2:4) Inangaro a Iehova ia koe kia akono i toou akaipoipo, eiaa e akaope i te reira. (Mata. 19:6) Inangaro aia ia koe kia akamanako iaia na mua, eiaa ia koe uorai.

Ka angaanga kapiti te nga tokorua akaaka, kare raua e tarere
(Akara i te parakarapa 6)

⁵ Ka aroa e ka akangateitei te tane e te vaine ia raua uaorai. (**E tatau ia Ephesia 5:33.**) Apii mai te Pipiria e e mea meitaki i te oronga atu i te rave mai. (Anga. 20:35) Eaa te ka tauturu i te nga tokorua akaipoipo kia aroa e te akangateitei ia raua? Ko te tu akaaka. Ka aruaru te au tane e te au vaine akaaka i te “kimi ra . . . i to etai ke ra” meitaki.—1 Kori. 10:24.

⁶ Ka mataora te au tokorua akaipoipo Kerititiano me tupu te akaaka i roto i te akaipoipo. Ei akaraanga, karanga tetai tane ko Steven e: “Me taokotai korua, ka angaanga kapiti korua, me tupu ake te manamanata. Eiaa e manako ‘eaa te mea meitaki *noku?*’ ka manako ra koe ‘eaa te mea meitaki no *maua?*’” Aiteite rai te manako o tana vaine ko Stephanie. “Kare tatou e inangaro i te noo ki tetai tokorua taumāro,” i nana ai. “Me tupu te taumāro ka kimi maua eaa te manamanata. Ka pure maua, ka kimikimi, e ka uriuri manako. Ka kimi maua eaa te manamanata, kare e kaitamaki i tetai e tetai.” Ka puapingaia te au tane e te au vaine eiaa e manako maata roa ia ratou uaorai.

TAVINI IA IEHOVA “MA TE NGAKAU AKAACA ROA”

⁷ E akameitakianga tikai i te tavini ia Iehova. (Sala. 27:4; 84:10) Me e akameitakianga ta te taeake no te tavini, e mea tau te reira. Akakite te Pipiria: “Kia inangaro tetai tangata i te taoonga episekopo ra, kua inangaro aia i te angaanga meitaki.” (1 Timo. 3:1) Inara, me

5. Ia Ephesia 5:33, akapeea te tane e te vaine me akono i tetai e tetai?

6. Eaa taau i apii mai mei te au tuatua a Steven e Stephanie?

7. Eaa te tu o te taeake me e akameitakianga tana no te tavini?

rauka tana tuanga angaanga, kare aia e manako maata atu iaia uaorai. (Luka 17:7-10) Tona akakoro anga kia tavini i tetai ke ma te akaaka.—2 Kori. 12:15.

⁸ Tei roto i te Pipiria te au akaraanga akamatakiteanga no te aronga tei manako maata ia ratou uaorai. Ko *Dioterepe* tetai, “tei akateitei iaia uaorai” i roto i te putuputuanga. (3 Ioa. 9) Kua rave ngakau parau a *Uzia* i te angaanga kare a Iehova i oronga ana kiaia. (2 Para. 26:16-21) Aruaru kikite a *Abasaloma* kia peke iaia te inangaro o te tangata kia riro ei ariki. (2 Samu. 15:2-6) Mei ta te Pipiria e akakite ra, kare a Iehova e mareka ana i te aronga tei kimi i to ratou uaorai kaka. (Mase. 25:27) Ka tupu te kino ki te aronga ngakau parau e te kimi taoonga.—Mase. 16:18.

⁹ Me akaaiteia teia au akaraanga akamatakiteanga kia *Iesu*, “ko te tu ia aia no te Atua, e kare aia i manako e, e apinga āru kia aite katoa aia i te Atua ra.” (Phili. 2:6) Tei raro ake a Iesu ia Iehova, kare aia i manako maata ana iaia uaorai. Akakite aia ki tana au pipi: “E tei mea ngiti rava i roto ia kotou na, ko te ka maata ia.” (Luka 9:48) Mei teaa atura te akameitakianga no te tavini ei painia, tavini tauturu, aronga pakari, e ei kotinga akaaere, no te aru i to Iesu tu akaaka! Ka akameitaki atu te au tavini akaaka o Iehova i te vaerua aroa i roto i te akaaerenga a te Atua.—Ioa. 13:35.

¹⁰ Akapeea me e manamanata to roto i te putuputuanga e kua manako koe kare

8. Eaa ta tatou ka apii mai mei te akaraanga o Dioterepe, Uzia, e Abasaloma?

9. Eaa te akaraanga ta Iesu i akanoo?

10. Eaa taau ka rave, me kare te manamanata i roto i te putuputuanga i akatikatikaia?

Te aronga e
apainga ta ratou,
e tu karape to
ratou e te akaaka
(Akara i te parakarapa 11)

te reira i akatikatikaia? Eiaa e akaapa, e akaari i te tu akaaka, na te turu anga i te aronga e akaaere ra. (Ebe. 13:17) Ei tau-turu ia koe, e ui kia koe uorai, ‘E manamanata kino ainei te reira e ka anoanoia kia akatikatikaia? E taime tau ainei teia no te akatikatika i te reira? Naku ainei teia apainga kia akatikatika i te reira? Te tauta tikai ainei au kia taokotai te putu-putuanga, me te tauta nei au i te aka- maata iaku uorai?’

11 Akaperepere atu a Iehova i te tu aka- aka i te tu karape e te marka atura aia i te tu taokotai i te tu mako. No reira, e tauta i te tavini ia Iehova ma te tu aka- aka. Me pera koe, ka akamaata koe i te tu taokotai i roto i te putu-putuanga.

11. Ia Ephesia 4:2, 3, eaa te au tupuanga me tavini tatou ia Iehova ma te akaaka?

(E tataua ia Ephesia 4:2, 3.) E rave ma- roiroi i te angaanga tutu aere. E kimi ra- vanga no te tavini i tetai ke ma te takinga meitaki. Akaari i te tu oronga ua ki te katoatoa, pera katoa te aronga kare e taoonga e kare e apainga. (Mata. 6:1-4; Luka 14:12-14) Ia koe e angaanga ra ki te putu-putuanga ma te akaaka, ka kite tetai pae i toou tu akaaka e toou tu ka- rape.

KIA AKAKA ME TAANGAANGA I TE SOCIAL MEDIA

12 Anga a Iehova ia tatou kia rekareka i te pirianga meitaki ki te au taeake e te ngutuare. (Sala. 133:1) E au taeake meitaki to Iesu. (Ioa. 15:15) Akakite te Pipiria i te puapinga me rauka te au oa

12. Akamaroiroi ainei te Pipiria ia tatou kia rauka te au oa? Akamārama mai.

Me tuku karere ki
runga i te initaneti, te
akapaapaa ra ainei koe
me e tu akaaka toou
(Akara i te parakarapa 15)

mou. (Mase. 17:17; 18:24) Kare i te mea meitaki kia akatakake ia tatou uaorai. (Mase. 18:1) E maata te karanga ra e no te *social media* i rauka ai to ratou au oa e kare ratou e maromaroa ana. Inara, kia matakite tatou i te taangaanga i teia ravenga karangaranga.

¹³ Kitea mai te kimikimi anga e me akapou maata te tangata i te taima ki runga i te *social media* no te akara i te au karere e te au tutu penei ka tupu te maromaroa e te taitaia kia ratou? Eaa te tumu? No te mea te tuku ra tetai pae i te au tutu ki runga i te *social media*, to ratou uaorai au tutu, to te au oa, e te au ngai i teretere ana ratou. Me akaaite tetai tangata i te reira au tutu ki tona uaorai, penei e oranga popoa tona—e te puapinga kore. “Taitaia au, te kite anga i tetai pae e mataora ra i te openga epetoma e tei te kainga au e maromaroa ra” i karanga ai te tuaine Kerititiano e 19 ona mataiti.

13. Eaa tetai pae tei taangaanga i te *social media* i maromaroa ei e i taitaia ei?

¹⁴ E tika, ka rauka te *social media* i te taangaanga meitakiia—no te karangaranga atu ki te kopu tangata e te au taeake. Te kite ra ainei koe i te aronga e tuku karere ra ki runga i te *social media*, te akaari ra ratou ia ratou uaorai? “Akara mai iaku” ko te karere teia ta ratou e tuku ra. Kua tuku karere katoa tetai pae i te au tuatua viivii ki runga i to ratou tutu e to tetai ke. Kare teia i te mea tau mei te mea te akamaroiroia ra te au Kerititiano kia akaka e kia aroa ua i te au taeake.—**E tataua ia 1 Petero 3:8.**

¹⁵ Me taangaanga koe i te *social media*, e ui kia koe uaorai: ‘Te akapaapaa ra ainei taku karere, au tutu, e te au vitio, iaku uaorai? Penei ka akakeu au i tetai pae kia vareae?’ Karanga te Pipiria: “Ko te au mea ravarai oki o teiane ao, ko te anoano tika kore o te kopapa nei, e te

14. Akapeea te ako Pipiria ia 1 Petero 3:8 me tauturu ia tatou kia taangaanga meitaki i te *social media*?

15. Akapeea te Pipiria me tauturu ia tatou kia kore e akamaata ia tatou uaorai?

anoano tika kore o te mata nei, e te akatietie o te ora anga nei, kare iā i to ko mai i te Metua ra, no teiane i ao anake iā.” (1 Ioa. 2:16) Te aiteanga a tetai urianga Pipiria no teia tuatua “te akatietie o te ora anga nei,” ko “te akariari ma te akatangata.” Kare te au Kerititiano e aka maata ana ia ratou uaorai. Ka aru ratou i te ako Pipiria: “Eiaa tatou e akateitei puapinga kore ua, i te akaongoongo anga tetai ki tetai, e te vareae anga tetai ki tetai.” (Gala. 5:26) Ka tauturu te tu akaaka ia tatou kia kore e akaari i te vaerua akatietie o teiane i ao.

“I TEI TAU IAIA KIA MANAKO RA”

¹⁶ Ka taangaanga tatou i te tu akaaka no te mea kore o te aronga ngakau parau tu “manako tau.” (Roma 12:3) E aronga taumāro e te akatietie te aronga ngakau parau. No to ratou manako e ta ratou e rave ra, ka tamamae ratou ia ratou uaorai e tetai pae. Me kare ratou e tauī, ka akapoiri e ka takino a Satani i to ratou manako. (2 Kori. 4:4; 11:3) E manako tau to te tangata akaaka. E manako tau tona

16. Eaa tatou ka kopae ei i te tu ngakau parau?

iaia uaorai, te irinaki anga e e meitaki atu tetai iaia. (Phili. 2:3) Kite aia “e patoi te Atua i tei nengonengo, e oronga mai i te meitaki no tei akaaka.” (1 Pete. 5:5) Kare te aronga manako tau e inangaro i te akaenemi ia Iehova.

¹⁷ Kia vai akaaka, ka taangaanga tatou i te ako Pipiria e “kopae oki [tatou] i te tangata taito ra e tana katoa au ravenga. E [ka] akatangata ou.” Ka angaanga pakari tatou. Ka anoanoia tatou kia apii i to Iesu akaraanga e ka tauta i te aru meitaki iaia. (Kolo. 3:9, 10; 1 Pete. 2:21) Ka pauna rai te taime. Me akaaka tatou, ka meitaki atu to tatou oraanga ngutuare, ka taokotai te putuputuanga, e ka kite tatou akapeea me taangaanga meitaki i te *social media*. Tei puapinga rava atu, ka mareka a Iehova ma te akameitaki mai ia tatou.

17. Eaa ta tatou ka rave kia vai akaaka ua?

AKATAKA ANGA TUTU Kapi 5: Me oronga tetai tangata pakari i te ako i ko i te uruoanga e te aka-aere i te au taeake, ka tutu aere katoa aia e ka tāmā i te Are Uipaanga Patireia.

AKAPEEA KOE ME AKAARI I TE TU AKAACA . . .

■ i roto i toou oraanga akaipoipo?

■ me rave i taau apainga no te tavini?

■ me taangaanga i te *social media*?

IMENE 56

Iki i te Oraanga
o te Tuatua Mou

I ROTO I TEIA APII

Ka tauturu teia atikara ia tatou kia āriki i te au apii-anga tika a te Tuatua a te Atua. Ka uriuri katoa teia i te au ravenga te ka akamatutu i to tatou akarongo e e tuatua mou teia.

Kia Papu ia Koe e Tuatua Mou Teia

“Kia mou marie ra koe i taau i apii ra, i tei tukuia atu ia koe ra.”—2 TIMO. 3:14.

“AKAPEEA i kitea ai e koe te tuatua mou?” Utuutuia ainei koe ki roto i te tuatua mou?” “Eaa toou roa ki roto i te tuatua mou?” Penei kua ui mai tetai i teia au uianga kia koe e penei kua ui koe i te reira ki tetai ke. Eaa te aiteanga o te tuatua “te tuatua-mou”? Tei matauia, ko te irinakianga, te akamorianga, e to tatou oraanga. Kua kite te aronga i roto i “te tuatua-mou” eaa ta te Pipiria e apii ra, e ka aru ratou i te au kaveinga. Kua matara ratou mei te au pikikaa akononga e te rekareka ra i te oraanga meitaki ei aronga apa ua. —Ioa. 8:32.

² Eaa tei akakeu ia koe kia inangaro i te tuatua mou? Penei no te tu meitaki o te iti tangata o Iehova. (1 Pete. 2: 12) Penei no to ratou tu aroa. Maara i tetai pae te aroa tei akaariia i te uipaanga mua, e kare i maara roa ana i te ako tei orongaia. Karanga a Iesu ko te tu aroa teia e kite ei te tangata i tana au pipi. **(E tatau ia Ioane 13:34, 35.)** Inara e maata atu te ka anoanoia kia rauka te akarongo ketaketa.

³ Kare te aroa Kerititiano no te iti tangata o te Atua e rava ua kia rauka te akarongo. Eaa ra? Akapeea me rave tetai taeake i te ara kino—penei e tangata pakari me kore e painia. Akapeea me akakino mai tetai taeake me kore tuaine ia koe? Akapeea me akaruke tetai i te akarongo, e kare teia i te tuatua mou? Me tupu teia, ka akaturoriia ainei koe e ka akamutu i te tavini ia Iehova? Te apianga:

1. Eaa te aiteanga o “te tuatua mou”?
2. Ia Ioane 13:34, 35, eaa tei akakeu i tetai tangata kia inangaro i te tuatua mou?
3. Eaa te ka tupu me akatumuia te akarongo i te Atua ki runga i te aroa Kerititiano tei akaariia e te au taeake e te au tuaine?

Me akatumu koe i toou akarongo i te Atua ki runga i te tu o te tangata, kare ki runga i toou pirianga kia Iehova, kare toou akarongo e ketaketa. I roto i toou are o te akarongo, eiaa e taangaanga ua i te au apinga paruparu mei te au manako ngakau aroa mari ra e taangaanga katoa i te au tika e te au mea papu. E akapapu koe kia koe uaorai e tei roto i te Pipiria te tuatua mou no runga ia Iehova.—Roma 12:2.

⁴ Karanga a Iesu e ka āriki tetai pae i te tuatua mou “ma te rekareka,” inara ka paruparu to ratou akarongo i raro ake i te timata anga. **(E tataua ia Mataiao 13:3-6, 20, 21.)** Kare ratou i kite ana e me aru ratou ia Iesu ka tupu rai te manamanata. (Mata. 16:24) Penei kua manako ratou kare e manamanata e tupu ki tetai Kerititiano—ka tupu ua te akameitakianga. I teianei ao ma te tu apa ua, ka tupu rai te manamanata. Ka tau i te turanga, e ka akakore i to tatou rekareka.—Sala. 6:6; Kohe. 9:11.

⁵ Ka akapapu te au taeake e te au tuaine e kua rauka ia ratou te tuatua mou. Akapeea? Kare to ratou akarongo e akaparuparu noatu me kua akakino tetai taeake ia ratou e me kua ō ratou ki roto i te manamanata kare i tau ki tetai Kerititiano. (Sala. 119:165) Me tupu te timata anga, ka matutu atu to ratou akarongo, kare e akaparuparu. (Iako. 1:2-4) Akapeea koe me akamatutu i toou akarongo?

E APII KIA “KITE I TE ATUA”

⁶ Matutu te akarongo o te au pipi o te

4. Ia Mataiao 13:3-6, 20, 21, eaa te ka tupu ki tetai pae me timataia to ratou akarongo?

5. Akapeea to tatou au taeake e te au tuaine te akapapu anga e kua rauka ia ratou te tuatua mou?

6. Eaa tei akamatutu i te akarongo o te au pipi o te anere mataiti mua?

anere mataiti mua no tei apii ratou i te au Tuatua Tapu e te apiianga a Iesu Karaiti, koia oki, “te tuatua-mou o te evangelia.” (Gala. 2:5) Ko te tuatua mou tikai teia o te au apiianga Kerititiano, kapiti mai to Iesu atinga oko e tona tuakaouanga. Papu i te apotetoro ko Paulo e e tika teia au apiianga. Eaa ra? No te mea kua taangaanga aia i te au Tuatua Tapu ei akapapu “i taua tuatua ra, e te akakite pu anga atu e, e mate rai te Mesia, e e tu akaou mei te mate maira.” (Anga. 17:2, 3) Āriki te au pipi o te anere mataiti mua i taua apiianga e kua irinaki i te vaerua tapu kia tauturu ia ratou kia mārama i te Tuatua a te Atua. Akapapu ratou kia ratou uaorai e kua akatumuia teia apiianga ki runga i te au Tuatua Tapu. (Anga. 17:11, 12; Ebe. 5:14) Kare ratou i akamatutu ana i to ratou akarongo ki runga i te au manako ngakau aroa anake, e kare ratou i tavini ua ia Iehova no te mea kua mataora ratou i te piri atu ki te au taeake irinaki. Mari ra, kua akamatutu ratou i to ratou akarongo ki runga i te “kite i te Atua.”—Kolo. 1:9, 10.

⁷ Ka vai papu rai te au tuatua mou o te Tuatua a te Atua. (Sala. 119:160) Ei akaraanga, kare te reira e tau i me akariri mai tetai taeake ia tatou e me rave aia i tetai ara kino. E kare katoa e tau i me o tatou ki roto i te manamanata. No reira ka anoanoia tatou kia apii meitaki i te au apiianga Pipiria ma te akapapu e te tuatua mou teia. Na te akarongo matutu tei akatumuia ki runga i te au tuatua mou Pipiria e akatutau ia tatou i te tuatua timata anga, mei te tutau tei akatutau i te pai i te tuatua uriia. Akapeea koe me

7. Eaa ta te akarongo i te tuatua mou Pipiria ka rave no tatou?

akamatutu i toou akarongo e tei ia koe te tuatua mou?

“I TEI TUKUIA ATU RA” KIA IRINAKI

⁸ Papu ia Timoteo e tei iaia te tuatua mou. Akapeea aia i papu ei? (**E tatau ia 2 Timoteo 3:14, 15.**) Apii tona mama e tona mama ruau iaia i te apiianga o “te tuatua tapu i tataia ra.” Kare ekoko e kua akapou katoa aia i te taime e te maroiroi no te apii i teia au tuatua tapu. Tei tupu mai, kua irinaki aia “i tei tukuia atu ra” e e tuatua mou te reira. I muri mai, kua apii a Timoteo, tona mama, e tona mama ruau i te apiianga Kerititiano. Kare e ekoko kua umere a Timoteo i te aroa o te au pipi a Iesu, e kua inangaro i te taokotai atu ki te au taeake e te au tuaine pae vaerua. (Phili. 2:19, 20) Inara kare tona akarongo i akatumuia ki runga i tona au manako ngakau no te au taeake, mari ra ki runga i te au tuatua mou tei akavaitata iaia kia Iehova.

8. Ia 2 Timoteo 3:14, 15, akapeea i papu ei ia Timoteo e tei iaia te tuatua mou?

E akamanako meitaki katoa koe i taau i apii no runga ia Iehova na te tatau anga i te Pipiria.

⁹ Ei akamataanga, ka anoanoia koe kia akapapu kia koe uaorai e toru tuatua mou. Mea mua, e akapapu kia koe uaorai e na te Atua ko Iehova i Anga i te au mea ravarai. (Exo. 3:14, 15; Ebe. 3:4; Apo. 4:11) Te rua, e akapapu kia koe uaorai e ko te Pipiria ta te Atua evangelia akauruia ki te tangata. (2 Timo. 3:16, 17) Te toru, e akapapu kia koe uaorai e e iti tangata akaaereia to Iehova te akamori nei iaia i raro ake i te arataki anga a Karaiti, ko te Au Kite o Iehova. (Isa. 43:10-12; Ioa. 14:6; Anga. 15:14) Kare te aiteanga e me akapapu koe i teia au tuatua mou kia koe uaorai e kua kite koe i te au mea ravarai i roto i te Pipiria. E taangaanga i toou manako “e tau ia” ei akamatutu i toou akarongo e tei ia koe te tuatua mou. —Roma 12:1.

9. Eaa te tuatua mou e toru taau ka akapapu kia koe uaorai?

E te au metua, tauturu i ta kotou tamariki kia rauka te akarongo na te apiianga i “te au mea oonu rai o te Atua” (Akara i te parakarapa 12-13)

AKAPAPA KIA TAUTURU I TETAI KE

¹⁰ Me akatumu koe i te tuatua mou e toru no runga i te Atua, te Pipiria, e te iti tangata o te Atua, ka anoanoia koe kia tanganga i te au Tuatua Tapu no te akapapu i teia au tuatua mou ki tetai ke. Eara? No te mea e apainga ta te au Keritiano no te apii i te au tuatua mou ki te aronga te ka akarongo mai.* (1 Timo. 4:16) Me tauta tatou i te apii i te tuatua mou Pipiria ki tetai ke, ka akamatutu tatou i to tatou akarongo no teia au tuatua mou.

¹¹ Te apii anga te apotetoro ko Paulo i te tangata, “ako atura [aia] ia ratou i te au tuatua no Iesu i roto i te ture a Mose, e te au peroveta ra.” (Anga. 28:23) Akapeea tatou me aru ia Paulo me apii i te tuatua mou ki tetai ke. E maata atu ta tatou ka rave i te akakite ua i ta te Pipiria e apii ra. Ka tauturu tatou i te aronga apii Pipiria kia akamanako meitaki i ta te Tuatua Tapu e akakite ra, ia ratou e akavaitata ra kia Iehova. Ka inangaro tatou kia āriki ratou i te tuatua mou, kare e te reka ua maira ratou ia tatou, mari ra kua akapapu ratou kia ratou uaorai e ko te tuatua mou teia no runga i to tatou Atua aroa.

¹² E te au metua, kare e ekoko ka inangaro koe i taau tamariki kia noo ki roto i te tuatua mou. Penei ka manako koe e

* Kia uriuri meitaki ki tetai ke no te au apiianga Pipiria, akara i te tuanga “Pukapukaanga ki te Tangata Nguturare,” i roto i *Te Punanga Tiaki* mei te 2010 ki te 2015. Te au tumu manako “Ko Iesu Ainei te Atua?,” “Inaea te Patireia o te Atua i Akamata ai i te Tutara?,” e i te reo Papaa “Does God Punish People in Hellfire?”

10. Me kite tatou i te tuatua mou, eaa ta tatou ka anoanoia kia rave?

11. Eaa te akaraanga ta te apotetoro ko Paulo i akanoo ei puapii?

12-13. Akapeea te au metua me tauturu i ta ratou tamariki kia noo ki roto i te tuatua mou?

KA RAUKA AINEI IA KOE TE AKAMĀRAMA I TEIA AU TOTOU?

- **Apokalupo 11:3, 7-12.** Totou “nga kite tokorua” e 1,260 rā, mate raua, e oti tu maira ki runga.—w14 11/15 30.
- **Mataio 13:36-43.** Te sitona e te zizania.—w13 7/15 9-14.
- **1 Tesalonia 5:3.** Te kapiki anga “e au, e kare e kino.”—w19.10 8-9.
- **Ezekiela 38:2, 10-20.** Te tamaki a “Goga i te enua o Magoga.”—w19.09 11-12; rr-E 240.

me rauka te au oa memeitaki i roto i te putuputuanga, ka tere ratou ki mua i te pae vaerua. Inara, e rauka ai te tuatua mou, e maata atu te ka anoanoia i te au oa memeitaki. Ka anoanoia tetai pirianga vaiata ki te Atua e kia papu e tuatua mou ta te Pipiria.

¹³ Me ka apii te au metua i te tuatua mou no te Atua ki ta ratou tamariki, e akanoo ratou i te akaraanga meitaki ei aronga apii i te Pipiria. E akamanako oonu i ta ratou e apii ra. Ka rauka i reira ia ratou i te apii i ta ratou tamariki kia pera katoa. E apii i ta ratou tamariki kia taangaanga i te au puka apii Pipiria, mei tei apiiia ki ta ratou aronga apii Pipiria. Me pera ratou, ka tauturu ratou i te tamariki kia āriki ia Iehova e te pupu tei oronga mai i te kai pae vaerua—ko “te tavini akono meitaki e te pakari.” (Mata. 24:45-47) E te au metua, eiaa e apii ua i ta kotou tamariki i te au apiianga māmā ua o te Pipiria. E tauturu i te akamatutu i to ratou akarongo na te

apiianga i “te au mea oonu rai o te Atua ra” kia tau ki to ratou mataiti e te pakari. —1 Kori. 2:10.

APII I TE TOTOU PIPIRIA

¹⁴ Ko te totou Pipiria tetai tuanga puapinga o te Tuatua a te Atua te ka tauturu ia tatou kia akamatutu i te akarongo ki roto ia Iehova. Eaa te au totou te ka akamatutu i toou akarongo? Penei ka taiku koe i te au totou no te “tuatau openga.” (2 Timo. 3:1-5; Mata. 24:3, 7) Eaa atu te au totou tei akatupuia te ka akamatutu i toou akarongo? Ei akaraanga, ka rauka ainei ia koe i te akamārama i te au totou ia Daniela pene 2 e Daniela pene 11 tei akatupuia e te akatupuia nei rai? Me rauka te akarongo tei akatumuia ki runga i te Pipiria, ka matutu atu toou akarongo.

* Kia uriuri i teia au totou, akara i *Te Punanga Tiaki* o Tiunu 15, 2012, e Me 2020.

14. Eaa tatou ka apii ei i te totou Pipiria? (Akara katoa i te pia “Ka Rauka Ainei ia Koe te Akamārama i Teia au Totou?”)

Akamanako i te akaraanga o te au taeake tei takinokinoia i Tiamani i te tuatau o te Tamaki II o te Ao. Noatu kare ratou i mārama meitaki i te au totou Pipiria no te tuatau openga, kua rauka te akarongo matutu no te Tuatua a te Atua.

¹⁵ I raro ake i te tutara a Tiamani Nazi, tauatini ua atu au taeake e te au tuaine tei tukuia ki roto i te puakapa tamamae anga. Makitakita a Hitler e te SS Chief Heinrich Himmler i te Au Kite o Iehova. Karanga tetai tuaine, akakite a Himmler ki tetai pupu tuaine i roto i te puakapa tamamae anga: “Tutara to kotou Iehova i te rangi, ko matou te tutara nei i te enua! Ka akaari atu matou e koai te ka akakoromaki roa atu, ko kotou me ko matou!” Eaa tei tauturu i to Iehova iti tangata kia vai tiratiratu?

¹⁶ Kite meitaki te reira Aronga Apiipii e kua akamata te Patireia o te Atua i te

15-17. Akapeea te apiianga i te Pipiria te akamatutu anga i te au taeake tei takinokinoia e te tutara anga Nazi?

Me apii tatou i te Pipiria e tana au totou, ka tiratiratu tatou kia Iehova i te tuatau manamanata (Akara i te parakarapa 15-17)

tutara i te 1914. Kare ratou i poitirere e kua takinokino pakariia ratou. Inara, kua papu i to Iehova iti tangata e kare e rauka i tetai kavamani tangata i te tāpu i te akakoroanga o te Atua. Kare i rauka ia Hitler i te takore i te akamorianga mou e kare i rauka i tetai kavamani i te kopae i te Patireia o te Atua. Papu i te au taeake e ka puapinga kore ta Hitler tutara.

¹⁷ Kua papu te akarongo o te au taeake e te au tuaine. Kare i roa, kua puapinga kore te tutara anga Nazi, e kua oro atura a Himmler—te tangata tei tuatua “ko matou te tutara nei i te enua.” Iaia e oro ra aravei atura aia i te Taeake ko Lübke, e mouauri i mua ana. Ma te taitaia, ui atura a Himmler ki te Taeake ko Lübke: “E te tangata Apii Pipiria, eaa te ka tupu i teiane?” Akamārama atu te Taeake ko Lübke e kua kite takere te Au Kite o Iehova e ka puapinga kore te tutara anga Nazi e ka akaoraia ratou. E maata ta Himmler tuatua kino i mua ana no te Au Kite o Iehova e i teiane kua muteki ua aia. I muri mai kua tamate aia iaia uorai. Eaa te apiia? Ka riro ta tatou apii i te Pipiria, kapiti mai te au totou, ei akamatutu i te akarongo ki roto i te Atua e kia ngaueue kore i te tuatau timata anga.—2 Pete. 1: 19-21.

¹⁸ E aroa tatou i tetai e tetai—ei akaari e au Kerititiano mou tatou. “Kia maata atu rai [tatou] i te kite, e te utoa o te ngakau.” (Phili. 1:9) Te openga, e akapeke aereia tatou e “te matangi ra, . . . i te ravenga a te tangata nei,” kapiti mai te aronga tei akaruke i te akarongo. (Ephe. 4:14) Te akamutu anga te au pipi o te anere mataiti mua i te aru ia Iesu, kua akakite papu te apotetoro ko Petero i tona akarongo e tei ia Iesu “te tuatua o te ora mutu kore.” **(E tatau ia Ioane 6:67, 68.)** Noatu kare a Petero i mārama ana i te au tuatua mou katoatoa, kua vai tiratiratu aia no te mea kua mārama aia i te tuatua mou no Karaiti. Ka rauka katoa ia koe i te akamatutu i toou akarongo ki roto i te Pipiria. Me pera koe, ka matutu toou akarongo noatu eaa te tu, e ka akamatutu koe i te akarongo o tetai ke.—2 Ioa. 1, 2.

18. Ia Ioane 6:67, 68, eaa te tumu “kia maata atu rai [tatou] i te kite, e te utoa o te ngakau” mei ta Paulo i tata?

AKATAKA ANGA TUTU Kapi 10: I te tuatau o te akamorianga ngutuare, apii te nga metua i te au totou Pipiria no te mate maata ki ta raua tamariiki. **Kapi 12:** I te tuatau o te mate maata, kare teia ngutuare e poitirere eaa te ka tupu.

AKAPEEA KOE ME PAU?

- Eaa te tumu kare e rava ua i te akatumu i te akarongo ki runga i te au manako ngakau aroa no te au taeake?
- Akapeea koe me akamatutu i toou akarongo e tei ia koe te tuatua mou?
- Akapeea te au puapii Pipiria me tauturu i ta ratou aronga e apii ra kia mārama i te tuatua mou?

IMENE 38

Ka Akamaroiroi
a Iehova ia Koe

I ROTO I TEIA APII

I teia atikara, ka akara tatou i te akaraanga o te apotetoro ko Paulo. Me akaaka tatou, ka oronga mai a Iehova i te maroiroi kia akakoromaki tatou i te akakino anga e te tu paruparu.

“Kia Paruparu Oki Au ra,
te Maroiroi ra Au i Reira”

“E teiane i e mea rekareka iaku te paruparu, te akakino, te pini, te takinga-kino, e te tumatetenga i te Mesia nei.”

—2 KORI. 12:10.

KUA akakite ua te apotetoro ko Paulo i tona turanga paruparu. Karanga aia kua “mate ua rai” e kua paruparu tona kopapa, kua aruaru aia i te rave i te tika, kua pure aia kia Iehova kia akakore i tona manamanata, kare a Iehova i pera ana. (2 Kori. 4:16; 12:7-9; Roma 7:21-23) Karanga a Paulo kua manako te aronga akaapa iaia e e tangata paruparu aia.* Kare aia i tuku ana i te manako kino o tetai ke e tona turanga, kia akaparuparu iaia.—2 Kori. 10:10-12, 17, 18.

² Kite mai a Paulo i te apiianga puapinga—ka maroiroi tetai tangata noatu me paruparu aia. (**E tataua ia 2 Korinetia 12:9, 10.**) Karanga a Iehova kia Paulo no Tona mana tei “te apikepika e taka meitaki rava’i toku maroiroi,” te aiteanga kua maroiroi a Paulo ia Iehova. Mea mua, ka akara tatou i te tumu auraka e manata me akakinoia tatou e te aronga patoi.

“E MEA REKAREKA IAKU . . . TE AKAKINO”

³ Kare tatou e reka ana me akakinoia tatou. Inara, me ka akakinoia mai e ka manata i ta ratou ka tuatua, ka

* **AKAMĀRAMA ANGA TUATUA:** Penei ka paruparu tatou no te au tumu tukeke—no te tatou tu apa ua, tu putaua, makimaki, e te turanga apii. Pera katoa, ka tuatua akakino mai e ka takinga kino mai to tatou enemi ia tatou kia paruparu tatou.

1. Eaa ta te apotetoro ko Paulo i akakite ua?
2. Ia 2 Korinetia 12:9, 10, eaa te apiianga puapinga ta Paulo i kite?
3. Eaa i riro ei e mea rekareka te akakino anga?

paruparu rai tatou. (Mase. 24:10) Akapeea tatou me ariu atu? Mei ia Paulo, ka akariro tatou e “e mea rekareka . . . te akakino” anga. (2 Kori. 12:10) No tea ra? No te mea me akakinoia e me patoia tatou e akairo te reira e e au pipi mou tatou na Iesu. (1 Pete. 4:14) Karanga a Iesu e ka takinokinoia tana au pipi. (Ioa. 15:18-20) Kua tupu teia i te anere mataiti mua. I te reira tuatau kua manako te aronga peu Ereni i te au Kerititiano e e aronga mārama kore e te puapinga kore. Kua manakoia e te ngati Iuda, e e aronga “apii koreia . . . e te kite kore,” te apotetoro ko Petero e Ioane. (Anga. 4:13) Akaraanga paruparu te au Kerititiano, kare ratou e piri ana ki te angaanga poritiki e te angaanga vaeau, e no reira kua akavaavaia ratou.

⁴ Kua akariro ainei te au Kerititiano i te manako kino o te aronga patoi kia tāpu ia ratou? Kare. Ei akaraanga, kua manako te apotetoro ko Petero e Ioane e e tikaanga ngateitei kia takinga kinoia raua, no te aru ia Iesu e te apiia iaia ki tetai ke. (Anga. 4:18-21; 5:27-29, 40-42) Kare te au pipi i akama ana. I te openga, e maata atu ta te au Kerititiano akaaka o te anere mataiti i rave no te tangata ravarai i te aronga patoi. Ei akaraanga, kua riro te au puka akauruia tei tataia, ei tauturu e ei akapuapinga i te mirioni ua atu tangata. Te Patireia ta ratou i akakite aere te tutara nei e kare e roa ki rungao i te tangata ravarai. (Mata. 24:14) Tuke ki te mana tutara poritiki tei takinokino i te au Kerititiano kua takoreia ratou, kareka ra te au pipi tiratiratu te

4. Akapeea te au Kerititiano mua i te ariu anga atu ki te manako kino o te tangata?

tutara ra ei au ariki i te rangi. To ratou aronga patoi kua mate; e me ka akatuia mai ratou, ka riro ratou ei aronga i raro ake i te tutaraanga a te Patireia, tei turuia e te au Kerititiano, ta ratou i makitakita.—Apo. 5:10.

⁵ I teia tuatau, te akavaavaia nei rai tatou ei iti tangata no Iehova e te kapikia nei e e aronga kite kore e te paruparu. Eaa ra? No te mea kare to tatou tu e aite ana ki to te katoatoa. Ka tauta tatou i te akaari ua rai i te tu akaaka, maru, e te akarongo. I tetai tua te mareka ra teiane nei ao i te ngakau parau, te nengonengo e te akatietie. Kare katoa tatou e rave ana i te angaanga poritiki e te angaanga vaeau o te reira ngai. Kare tatou i to teiane nei ao, kua manakoia tatou e e aronga puapinga kore.—**E tatau ia Ioane 15:19**; Roma 12:2.

⁶ Noatu eaa to te ao manako ia tatou, e maata ta Iehova e akatupu nei. Te rave nei aia i te angaanga tutu evangeria e e angaanga puapinga maata. Te nenei ra e te tuaia ra e tona au tavini te au makitini reo tukeke i te enua ravarai, e te apii ra i te Pipiria ki te mirioni ua atu tangata kia meitaki mai to ratou aranga. Akameitakia a Iehova kua tupu teia angaanga manea, kua taangaanga Aia i te aronga paruparu kia akatupu i tana angaanga memeitaki. Akapeea tatou tataki tai? Ka tauturu ainei a Iehova ia tatou kia maroiroi? Me koia ia, eaa ta tatou ka rave? Ka uriuri tatou i teiane e toru tu ka apii tatou mei te akaraanga o te apotetoro ko Paulo.

5. Ia Ioane 15:19, eaa te tumu i akavaavaia ai te iti tangata o Iehova?

6. Eaa ta Iehova e akatupu nei na roto i tona iti tangata?

Manako a Paulo
i te au mea o
teiane i ao “e teita”
kare e aite ki tona
tikaanga manea
i te tavini ia Karaiti
(Akara i te parakarapa 8)

AURAKA E IRINAKI I TOOU UAORAI MAROIROI

⁷ Tetai apiianga ka kite mai tatou mei te akaraanga o Paulo: Auraka e irinaki i toou uaorai maroiroi me kore toou kite me tavini ia Iehova. I to te tangata manako, e tumu ta Paulo kia ngakau parau e kia irinaki iaia uaorai. No Tareso mai aia, tetai oire maata i Roma. E oire puapinga e e ngai apiianga a Tareso. Kua apiiia a Paulo—e tetai arataki akonoanga ngati Iuda ko Gamaliela, i tona tuatau. (Anga. 5:34; 22:3) I tetai atiangā, kua riro ana a Paulo e e tangata maata i roto i tona iti tangata. Karanga aia: “Ko au oki tei mua i te tuatua a te ngati Iuda ra i te tangata e manganui i toku uki i toku uaorai enua.” (Gala. 1:13, 14; Anga. 26:4) Kare a Paulo i irinaki iaia uaorai.

⁸ Rekareka a Paulo i te akaruke i te au

7. Eaa tetai apiianga ka kite mai tatou mei to Paulo akaraanga?

8. Ia Philipi 3:8, eaa to Paulo manako no te au mea tana i akaruke, e eaa i riro ei “e mea rekareka [kiaia] . . . te akakino” anga?

mea tei akapuapinga iaia ki to te ao. Kua manako aia i te reira “ei teita.” (**E tatau ia Philipi 3:8.**) Kua tutaki a Paulo i teia i tona riro anga ei pipi na Karaiti. Kua ma-kitakitaia aia e tona iti tangata. (Anga. 23:12-14) Kua pāpāia aia e kua tukunaia ki roto i te are auri e tona uaorai iti tangata Roma. (Anga. 16:19-24, 37) Pera katoa, kua kite mai a Paulo i tona tu apa ua e te turanga ngata, i tona rave anga i te tika. (Roma 7:21-25) Kare i akariro i te aronga patoi me kore tona tu apa ua kia akaparuparu iaia, “e mea rekareka [kiaia] . . . te akakino” anga. Eaa te tumu? No te mea me paruparu aia kua kite aia i to te Atua mana maroiroi. —2 Kori. 4:7; 12:10.

⁹ Me inangaro tatou i te maroiroi no ko mai ia Iehova, auraka tatou e manako e puapinga tatou me matutu tatou, te kite apii, te au peu, e te apinganui. Kare teia au mea e akapuapinga ia tatou kia

9. Eaa to tatou manako i te au mea kare i rauka ia tatou?

Iehova. Te tika, te maata anga i te iti tangata o te Atua “kare e rai te tangata pakari i te akonoanga i te kopapa nei, kare e rai te tangata mana, kare e rai te tangata ngateitei anau i kapikiia.” Mari ra, kua iki a Iehova i “te au mea neneva o te ao.” (1 Kori. 1:26, 27) No reira auraka e manako kare e rauka ia tatou i te tavini ia Iehova. Mari ra, e akara i te reira ei atianganga noou i te kite i to Iehova maroiroi i te tauturu ia koe. Ei akaraanga, me emiemi koe i te aronga ka akaekoko ia koe, e pure kia Iehova no te ngakau toa, kia paruru koe i toou akarongo. (Ephe. 6:19, 20) Me kua tupu te taitaia kia koe no te maki kino, e pati kia Iehova te maroiroi kia rave ua atu koe i tana angaanga. I te au taime e kite ra koe i to Iehova rima tauturu, ka matutu ua atu toou akarongo e ka maroiroi ua rai koe.

APII MEI TE AU AKARAANGA PIPIRIA

¹⁰ E tangata apii meitaki a Paulo i te Tuatua Tapu. Maata tana i kite mai, kua apii katoa aia i te akaraanga o te aronga tataia to ratou tua i roto i te Tuatua a te Atua. Tataanga ki te au Kerititiano i Epera, kua pati a Paulo kia ratou kia akamanako i te akaraanga manea o te au tavini tiratiratu o Iehova. **(E tatau ia Ebera 11:32-34.)** Tetai ia ratou ko te Ariki ko Davida. Kua akakoromaki aia i te takinokino anga a tona au enemi, e au oa nona i mua ana. Ia tatou e akamanako ra i to Davida akaraanga, ka kite tatou akapeea to Davida oraanga i te akamaroiroi anga ia Paulo e ka akapeea tatou me aru i to Paulo akaraanga.

10. Eaa te tumu kia apii tatou i te akaraanga o te aronga tiratiratu o te Pipiria, tei tataia ia Ebera 11:32-34?

¹¹ Akaraanga e e tangata paruparu a Davida ki te toa uritumu ko Golia. I te kite anga a Golia ia Davida, “kua akavaavaa maira aia iaia.” No te mea, e toa maatamaata a Golia, kua papa meitaki e kua tereniia aia no te tamaki. I tetai tua e tangata ou ua a Davida i te akaraanga kare ona kite i te tamaki. Riro to Davida akaraanga paruparu ei maroiroi. Kua irinaki aia kia Iehova no te mana maroiroi e kua autu atura i tona enemi. —1 Samu. 17:41-45, 50.

¹² Kua akakoromaki a Davida i te turanga ngata tei akaparuparu iaia. Kua tavini tiratiratu a Davida i ta Iehova i iki, ko Saula te ariki o Iseraela. I te akamata anga kua akono ua te Ariki ko Saula ia Davida. Muri maira, kua akatupu te ngakau parau ia Saula kia vareae ia Davida. Takinokino iora Saula ia Davida, e kua inangaro i te tamate iaia. —1 Samu. 18:6-9, 29; 19:9-11.

¹³ Noatu te takinokino a te Ariki ko Saula iaia, kua akangateitei ua rai a Davida i te ariki ikiia e Iehova. (1 Samu. 24:6) Kare a Davida i akaapa ia Iehova no te kino ia Saula kiaia. Kareka ra, kua irinaki a Davida kia Iehova no te maroiroi kia akakoromaki i tona turanga ngata.—Sala. 18:1.

¹⁴ Kua aite rai to Paulo turanga ki to Davida. Kua kino atu to Paulo enemi kiaia. Makitakitaitaia aia e te aronga mana

11. Eaa te tumu i akaraanga paruparu ei a Davida? (Akara i te tutu i te kapi mua.)

12. Eaa te turanga ngata ta Davida i akakoromaki?

13. Akapeea a Davida i te ariu anga atu ki te kino a te Ariki ko Saula?

14. Eaa te au turanga ngata tei tupu ki te apotetoro ko Paulo, kua aite rai ki to Davida?

Kia maru e te akono
meitaki me akamārama
koe i toou irinakianga
Kerititiano ki tetai ke
(Akara i te parakarapa 15)

i tona tuatau. Kua pāpāia aia e kua tiria ki roto i te are auri. Mei ia Davida, kua takinokinoia a Paulo e tona uaorai au oa. Kua patoi tetai pae iaia i roto i te putuputuanga Kerititiano. (2 Kori. 12:11; Phili. 3:18) Noatu rai kua akakoro-maki ua atu a Paulo. Akapeea? Kua tutu aere aia noatu te takinokinoanga. Kua vai tiratiratu ki tona au taeake e te au tuaine. Tei maata roa atu, kua vai tiratiratu aia ki te Atua e tae ua atu ki tona mate. (2 Timo. 4:8) Kua rauka iaia i te rave i teia no te mea kua irinaki aia kia Iehova.

¹⁵ I akakinoia ana ainei koe me kore i takinga kinoia ana e toou au oa apii, oa angaanga, e te mema pamiri kare i te Kite? Akapeea i roto i te putuputuanga? Me koia ia, akamaara i te akaraanga o Davida e Paulo. “Kia mate ra te kino ia koe i te meitaki.” (Roma 12:21) Toou akakoroanga, kare kia maka i te toka ki runga i te rae o tetai, mei ia Davida rai,

15. Eaa to tatou akakoroanga, ka akapeea me rave i teia?

mari ra kia tamou marie i ta te Atua Tuatua. Ka rauka ia koe na te akaari anga i te pauanga i roto i te Pipiria, na te akaari i te tu maru e te kauraro marie ki te aronga takinokino, e te aroa ua i to tatou enemi.—Mata. 5:44; 1 Pete. 3:15-17.

ĀRIKI I TE TAUTURU A TETAI PAE

¹⁶ I mua ake ka riro te apotetoro ko Paulo ei pipi na Karaiti, ei tangata ou, kua takinokino ana aia i te pipi a Iesu. (Anga. 7:58; 1 Timo. 1:13) Na Iesu i tāpu ia Paulo, ko Saula, mei te takinokino anga i te putuputuanga Kerititiano. Tuatua a Iesu kia Paulo mei te rangi mai e kua akamatapo iaia. Kia puera akaou tona mata, kua kimi tauturu a Paulo ki te aronga i takinokino aia. Kua āriki akaaka atura aia i te tauturu a te pipi ko Anania, kua puera akaou to Paulo mata.—Anga. 9:3-9, 17, 18.

¹⁷ Riro a Paulo ei mema matauia i roto i te putuputuanga Kerititiano, inara kare aia i akangaropoina ana i ta Iesu apii

16-17. Eaa ta Paulo kare i akangaropoina?

kiaia i runga i te mataara ki Damaseko. Kua vai akaaka a Paulo, kua āriki ua i te tauturu mei tona au taeake e te au tuaine. Karanga aia ko ratou “tei akapumaana mai” iaku nei.—Kolo. 4:10, 11.

¹⁸ Eaa te apiianga mei ia Paulo? I te kapiti anga tatou ki te iti tangata o Iehova, kua āriki ua tatou i te tauturu a tetai pae, no te mea e iti ua ta tatou i kite, mei te pepe varevare te tu i te pae vaerua. (1 Kori. 3:1, 2) Akapeea ra i teiane? Me kua tavini ana tatou ia Iehova no tetai tuatau roa e kua nakirokiro mai i teiane, penei ka viviki tatou i te patoi i te tauturu a tetai ke, a tetai tangata ou, i roto i te tuatua mou. Inara, e taangaanga ua ana a Iehova i to tatou au taeake e te au tuaine no te akapumaana ia tatou. (Roma 1:11, 12) Kia āriki ua tatou i teia, e rauka ai te mana maroiroi o Iehova.

18. Eaa te tumu ka viviki tatou i te patoi i te tauturu a tetai ke?

¹⁹ E maata te au angaanga ta Paulo i rave i tona riro anga mai ei Kerititiano. No teaa ra? No te mea kua kite aia e ka puapinga tetai tangata, me irinaki aia kare i tona uarai maroiroi, kite, apingani e noea mai aia, mari ra ki runga i tona tu akaaka e kia Iehova. Ka aru ua rai tatou i te akaraanga o Paulo (1) irinaki kia Iehova, (2) apii i te akaraanga Pipiria, e te (3) āriki i te tauturu a te au taeake. Noatu me akaraanga paruparu tatou na Iehova tatou e akamaroiroi!

19. Eaa te tumu i puapinga ai a Paulo?

AKATAKA ANGA TUTU Kapi 16: Te tutu anga a Paulo no runga ia Karaiti, kua akaruke aia i te au apinga no tona oraanga Pharisea. Te au pokai-kai tuatua e te au pia irava to roto. **Kapi 18:** Māro te au oa angaanga i te taeake kia kapiti mai kia ratou no te akamaara i te rā anau anga o tetai oa angaanga.

AKAPEEA KOE ME PAU?

- Na roto i teea tu e “e mea rekareka [kia tatou] . . . te akakino” anga?
- Eaa te tumu kare tatou e manata maata i to teiane? ao manako ia tatou?
- Mei ia Paulo, eaa te nga tu e toru ka rave tatou kia akamaroiroi e Iehova?

IMENE 54

“Teia te Ara”

I ROTO I TEIA APII

Te noo nei tatou i roto i teia ao tutaraia e te metua o te pikikaa ko Satani. No reira ka ngata ia tatou i te aere i roto i te tuatua mou. Kua tupu teia ki te au Kerititiano i te anere mata-iti mua T.N. Ei tauturu ia ratou e tatou, kua akauru a Iehova i te apotetoro ko loane kia tata e toru reta. Ka tauturu te reira ia tatou kia kite eaa te au arairai anga e ka akapeea me autu i te reira.

Aaere i Roto i te Tuatua Mou

“Kia kite au e, te aere ra taku au tamariki na te tuatua-mou, kare oku e rekareka anga maata atu.”—3 IOA. 4.

E TAMANAKO ana mei teaa te rekareka ia Ioane i te akarongo anga e te tavini tiratiratu ua ra tana aronga i apii i te tuatua mou ia Iehova? Kua tupu te manamanata kia ratou, kua aruaru a Ioane i te akamaroiroi i te akarongo o teia au Kerititiano tiratiratu, tana i manako e tamariki pae vaerua nana. Ka rekareka katoa tatou i ta tatou uorai tamariki e te aronga ta tatou i apii kia akatapu ia ratou uorai kia Iehova e e tavini tamou iaia.—**E tataua ia 3 Ioane 3, 4.**

² I te 98 T.N., te noo vaitata ra a Ioane ki Ephesia. Penei kua neke aia ki reira mei tona akataaia anga mei te enua o Patamo. I te reira taime, kua akakeu te vaerua tapu o Iehova iaia kia tata e toru reta. Te akakoroanga kia akamaroiroi i te au Kerititiano tiratiratu kia irinaki ua rai ia Iesu e kia aaere i roto i te tuatua mou.

³ Ko Ioane te apotetoro openga e ora ra, kua manata aia i te kino a te au puapii pikikaa e akatupu ra i roto i te putu-putuanga.* (1 Ioa. 2:18, 19, 26) Karanga ratou e kua kite ratou i te Atua, kareka ra ta Iehova akauenga kare ratou i akono. Ka uriuri tatou i ta Ioane akoanga tei akauruia. Ia tatou e rave nei i teia, ka pau tatou e toru uianga: Eaa te au arairai anga ka tupu kia tatou? Akapeea tatou me tauturu i tetai e tetai kia noo ki roto i te tuatua mou?

* Akara i te pia “Tei Tataia i Roto i ta Ioane au Reta.”

1. Ia 3 Ioane 3, 4, eaa ta tatou ka rekareka?
2. Eaa te akakoroanga no te au reta ta Ioane i tata?
3. Eaa te au uianga ka pau tatou?

EAA TE AITEANGA KIA AAERE I ROTO I TE TUATUA MOU?

⁴ Kia aaere i roto i te tuatua mou, ka anoanoia tatou kia apii i te tuatua mou Pipiria. Pera katoa kia “akono tatou i [ta Iehova] akauenga,” koia oki kia akarongo ki te reira. (E tataua ia 1 Ioane 2:3-6; 2 Ioane 4, 6.) Kua oronga mai a Iesu i te akaraanga meitaki no te akarongo kia Iehova. Ko tetai mataara meitaki i reira, i te akarongo kia Iehova koia oki na te aru vai-tata anga i to Iesu takainga vaevae.—Ioa. 8:29; 1 Pete. 2:21.

⁵ Kia aaere ua rai i roto i te tuatua mou, kia papu ia tatou e ko Iehova te Atua tuatua mou, e e mea mou tana e akakite maira kia tatou i roto i tana Tuatua te Pipiria. E kia papu tatou e ko Iesu te Mesia taputouia. E maata i teia tuatau kua ekoko e kua akatainuia a Iesu ei Ariki no te Patireia o te Atua. Akamatakite mai a Ioane e “manganui oki te pikikaa,” te ka akavare i te aronga kare i papa i te paruru i te tuatua mou no runga ia Iehova e Iesu. (2 Ioa. 7-11) Tata a Ioane e: “Koai te pikikaa mari ra ko tei karanga e kare a Iesu i te Mesia?” (1 Ioa. 2:22) Te ravenga anake kia kore tatou e akavareia, koia oki kia apii i te Tuatua a te Atua. Me rave tatou i teia ka kite meitaki tatou ia Iehova e Iesu. (Ioa. 17:3) I reira tatou e papu ei tei ia tatou te tuatua mou.

EAA TE AU ARAIRAI ANGA KA TUPU KIA TATOU?

⁶ Kia matakite pouroa te au Kerititiano kia kore e akavareia e te *apiianga a*

4. Ia 1 Ioane 2:3-6 e 2 Ioane 4, 6, eaa te ō maira i te aaere anga i roto i te tuatua mou?

5. Eaa ta tatou ka irinaki papu?

6. Eaa tetai arairai anga ka tupu ki te au mapu Kerititiano?

Tei Tataia i Roto i ta Ioane au Reta

Te tataanga te apotetoro ko Ioane i tana reta, kua manata aia i te au puapii pikikaa tei tomo ki roto i te putuputuanga e te tauta ra i te akavare i ta Karaiti pipi. Akamatakite te apotetoro ko Paulo e Petero e ka tupu teia. (Anga. 20:29, 30; 2 Pete. 2:1-3) Penei kua akakeuia teia au puapii pikikaa e te apiianga Ereni. Karanga tetai pae kua rauka ia ratou te kite manamana no ko mai i te Atua.* Kua patoi ra ta ratou apiianga i ta Iesu karere e kua akatupu i te tu akatietie e te aroa kore. No reira kua kapiki a Ioane i teia au puapii e e aronga patoi ia Karaiti. —1 Ioa. 2:18.

* Akara i te atikara “Te Akakore Karaiti Kua Akaari Puia Mai” i *Te Punanga Tiaki* o Titema 1, 2006.

te tangata. (1 Ioa. 2:26) Ka anoanoia te au mapu Kerititiano kia matakite tikai i teia ereere. Karanga a Alexia,* e tuaine Varani e 25 ona mataiti e: “Toku mapu anga kua apii au i te apiianga a te tangata, te apiianga kua tupu ua mai te au mea. Kua reka au i teia. Inara kua manako mai au kare au e akarongo ua ki taku e apii ra i te apii, mari ra e tuku i tetai tuatau no Iehova kia apii mai iaku.” No reira kua apii a Alexia i te puka *Life—How Did It Get Here?*

* Tauia te ingoa.

By Evolution or by Creation? I roto i nga epetoma, kua kore tona manako ekoko. Karanga a Alexia e: “Kua akapapu rai au kiaku e te akakite ra te Pipiria i te tuatua mou. Na te rave anga i ta te reira e akakite ra kua tupu te rekareka e te ‘au kiaku.”

⁷ Pouroa te au Kerititiano, mapu e te aronga pakari, ka kopae ratou i te oraanga taki rua. Karanga mai a Ioane kare e rauka ia tatou i te aare i roto i te tuatua mou e te akono i te oraanga tau kore. (1 Ioa. 1:6) Kia mareka mai te Atua ia tatou i teianei e te tuatau ki mua, ka anoanoia tatou kia akamaara e te kite maira a Iehova i te au mea ravarai. Kare e mea ngaro no te mea te kite maira a Iehova i ta tatou e rave ra. —Ebe. 4:13.

⁸ Kia patoi tatou i *to te ao manako no te*

7. Eaa ta tatou kia matakite eiaa e rave, e no teaa ra?

8. Eaa ta tatou ka patoi?

ara. Tata te apotetoro ko Ioane: “Kia karanga tatou e kare a tatou ara, te pikikaa nei tatou ia tatou uaorai, e kare te tuatua-mou i roto ia tatou nei.” (1 Ioa. 1:8) I to Ioane tuatau, karanga te aronga pikikaa ka rauka i tetai tangata i te rave i te kino e ka vai rai tona pirianga ki te Atua. Teia tuatau, te noo nei rai tatou i rotopu i teia tu oraanga. E maata te karanga ra e te irinaki ra i te Atua, inara kare ratou e āriki ana i to Iehova manako no te ara, no te oraanga pirianga ainga. Ko ta Iehova i manako e au mea kino tikai, karanga ratou e na tetai rai tana ikianga, e e oraanga ke atu tona.

⁹ Penei ka māroia te au Kerititiano mapu kia āriki i te au tu anoano tau kore o te au oa apii me kore te au oa anga-anga. Kua tupu teia kia Aleksandar. Karanga aia: “Kua māro mai te au tamariki

9. Eaa te meitaki ka tupu ki te au mapu no te akono i to ratou irinakianga Pipiria?

E te au mapu, e akamatutu i toou
akarongo Pipiria i tei tau e tei
tarevake e rauka ai ia koe te
paruru i toou akarongo
(Akara i te parakarapa 9)

tamaine i te apii kia piri ainga au kia ratou. Karanga mai ratou no te mea kare oku oa tamariki tamaine penei e tamaine sodoma au.” Me e tupu ana teia kia koe, e akamaara me akono papu koe i toou irinakianga Pipiria, ka paruru koe ia koe uaorai, toou oraanga, toou manako ngakau, e toou pirianga kia Iehova. Me patoi ua koe i te timata anga, ka māmā ua ia koe i te rave i te tika. E akamaara e no ko mai ia Satani teia manako kino no te pirianga ainga tau kore. No reira me patoi koe i teia ereere, kua ‘vi taua vaerua kino ra ia koe.’—1 Ioa. 2:14.

¹⁰ Ka āriki tatou e tei ia Iehova te tika-anga kia akakite mai i te mea kino. E ka aruaru tatou kia kore e rave i te reira. Inara me rave tatou i te ara, ka aaki tatou i to tatou tarevake kia Iehova na roto i te pure. **(E tatau ia 1 Ioane 1:9.)** Me rave

10. Akapeea a 1 Ioane 1:9 me tauturu ia tatou kia tavini ia Iehova ma te akava ngakau mā?

tatou i te kino pakari, ka pati tauturu tatou ki te aronga pakari ta Iehova i iki ei tiaki ia tatou. (Iako. 5:14-16) Inara au-raka tatou e manako ua rai i te kino tei raveia ana i te tuatau i topa. Eaa te tumu? No te mea kua oronga mai to tatou Metua aroa i te rangi i te atinga oko o tana Tamaiti, e rauka ai ta tatou ara i te akakoreia. Me karanga a Iehova e ka akakore aia i te ara a te aronga tei tatarara, ka pera rai aia. No reira kare e mea e arai ia tatou mei te tavini anga ia Iehova ma te akava ngakau mā.—1 Ioa. 2:1, 2, 12; 3:19, 20.

¹¹ Kopae tatou i te **apiianga a te aronga tei akaruke i te akarongo**. Mei te taime mai i akamata ai te putuputuanga Kerititiano, kua tauta te Tiaporo i te akatupu i te au manako ekoko ki te au tavini tiratiratu o te Atua ei akavare ia ratou. No te reira, ka anoania tatou kia kite i te tuke

11. Akapeea tatou me paruru i to tatou manako mei te au apiianga pikikaa?

i rotopu i te mea mou e te pikikaa.* Ka taangaanga to tatou enemi i te Initaneti me kore te *social media* kia akaparuparu i to tatou irinaki ia Iehova e to tatou inangaro i to tatou au taeake. E akamaara e naai teia apiianganga pikikaa e kia kopae i te reira! —1 Ioa. 4:1, 6; Apo. 12:9.

¹² Kia patoi i ta Satani ravenga akavare, ka anoanoia tatou kia akamaroiroi i to tatou irinaki ia Iesu e tana tuanga no te akatupu i ta te Atua akakoroanga. Ka anoanoia tatou kia irinaki i te aronga ta Iehova e taangaanga nei i teia tuatau. (Mata. 24:45-47) Ka akaketaketa tatou i to tatou irinaki anga na te apii putuputu i te Tuatua a te Atua. Aite i reira to tatou akarongo ki tetai tumu rakau kua toro tona aka ki raro roa i te one. Taiku katoa a Paulo i teia manako i tona tataanga ki te putuputuanga i Kolosa. Karanga aia: “Kua āriki kotou i te Atua ra i te Mesia ia Iesu, kia akono kotou i tana: Kia akaia ki roto iaia, e kia patuia ki rungao iaia, e kia akatinamouia kotou i te akarongo.” (Kolo. 2: 6, 7) Kare rava e rauka ia Satani e tetai ua atu i te akaparuparu i tetai Kerititiano kua akaketaketa ua rai i tona akarongo. —2 Ioa. 8, 9.

¹³ Ka tapapa atu tatou e ka makitakitaiata tatou e teianei ao. (1 Ioa. 3:13) Akamaara mai a Ioane e “te vai ua nei rai to te ao ravarai i raro ake i taua vaerua kino ra.” (1 Ioa. 5:19) I teia akatereanga e ope atura, ka kino atu to Satani riri. (Apo. 12:12) Ka taangaanga aia i te au akavare anga o te ainga tau kore e te au pikikaa a

* Akara i te atikara apii “Kua Kite Ainei Koe i te Tika Ravarai?” o *Te Punanga Tiaki* o Aukute 2018.

12. Eaa te tumu kia akaketaketa i to tatou akarongo i te tuatua mou?

13. Eaa ta tatou ka tapapa atu, e no teaa ra?

te aronga tei akaruke i te akarongo. Ka taangaanga katoa aia i te takinokino anga. Kite a Satani e manga taime poto ua tona no te arai i te angaanga tutu aere e te akakore i to tatou akarongo. Kare i te mea poitirere e kua araiia e kua tāpuia ta tatou angaanga i tetai au enua. Noatu rai, te akakoromaki ra to tatou au taeake e te au tuaine. Te akaari ra ratou noatu te takinokino anga a te Tiaporo, ka vai tiratiratu rai tatou!

TAUTURU I TETAI E TETAI KIA NOO KI ROTO I TE TUATUA MOU

¹⁴ Ei tauturu i te au taeake e te au tuaine kia noo ki roto i te tuatua mou, e akaari tatou i te tu *tangi aroa*. (1 Ioa. 3:10, 11, 16-18) Ka aroa tatou i tetai e tetai me tupu te au mea meitaki pera katoa me tupu te manamanata. Ei akaraanga, kua kite ainei koe i tetai taeake tei takake atura te akaperepere e ka anoanoia te akapumaana anga me kore te tauturu tau? Rongo ainei koe e kua ngere tetai au taeake i ta ratou apinga i roto i te tumatetenga natura e ka anoanoia te tauturu no te akatu akaou i te au Are Uipaanga Patireia e to ratou are? Ka akaari tatou i te tu tangi aroa no te au taeake e te au tuaine na roto i ta tatou ka tuatua e ta tatou ka rave.

¹⁵ Ka aru tatou i to tatou Metua i te rangi me aroa tatou i tetai e tetai. **(E tataua ia 1 Ioane 4:7, 8.)** Tetai mataara puapinga ka akaari tatou i te aroa na te *akakore anga i te ara a tetai e tetai*. Ei akaraanga, penei ka akariri tetai ia tatou inara kua tataraara mai. (Kolo. 3:13) Tupu teia timata anga ki te Taeake ko Aldo, te rongo anga aia i tetai taeake tana i aka-

14. Eaa tetai mataara ka tauturu tatou i te au taeake e te au tuaine kia noo ki roto i te tuatua mou?

15. Ia 1 Ioane 4:7, 8, eaa ta tatou ka rave?

ngateitei te akakino anga i tona enua tangata. Karanga a Aldo, “Pure putuputu au kia Iehova kia tauturu mai iaku kia akakore i toku au manako tau kore no teia taeake.” E mea ke atu ta Aldo i rave. Pati atura aia i te taeake kia aere kapiti raua i te tutu aere. Ia raua e angaanga kapiti ra, akakite a Aldo e kua mamae tikai aia i tana i tuatua. “Te kite anga te taeake i toku mamae,” i na Aldo ei, “kua tataara aia. Kite meitaki au e kua tataara aia i tana i tuatua. I muri mai kua akaoaoa akaou maua.”

¹⁶ Akaperepere tikai te apotetoro ko Ioane i tona au taeake i te pae vaerua, e kua kitea te reira aroa i roto i te ako tana i oronga i roto i tana reta akauruia e toru. Mei teaa atura te akamaroiroi te kite e kua akatainuia te au tane e te au vaine mei iaia rai ei tauturu tutara kia Karaiti.—1 Ioa. 2:27.

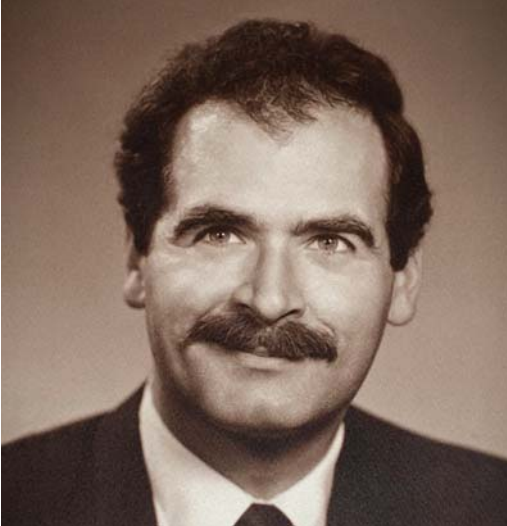
¹⁷ E akamanako meitaki tatou i te ako
16-17. Eaa ta tatou ka aruaru?

tei uriuriia. E aruaru tatou i te aere i roto i te tuatua mou, te akarongo anga kia Iehova i te au mea ravarai. Apii i tana Tuatua, e e irinaki i te reira. Akamatutu i te akarongo ki roto ia Iesu. Kopae i te kite tangata e te au apiianganga a te aronga tei akaruke i te akarongo. Eiaa e aru i te oranga taki rua e eiaa e rave ua i te ara. E aru i to Iehova au turanga ngateitei. E tauturu i te au taeake kia vai matutu na te akakore anga i te ara a te aronga tei akariri mai ia tatou e e tauturu i te aronga tei anoano i te tauturu. Noatu te manamanata, ka aere ua atu tatou i roto i te tuatua mou.

AKATAKA ANGA TUTU Kapi 22-23: I te tuaine i te apii, kua akatika uaia te peu sodoma. (Tangaangaia te au kara o te anuanua no te aronga sodoma.) Muri mai, kimikimi aia i te akapapu i tona irinakianga Kerititiano. Akamatutu teia iaia kia tuku i te tika anga tau.

AKAPEEA KOE ME PAU?

- Eaa te aiteanga kia aere i roto i te tuatua mou?
- Eaa te au arairai anga ka tupu kia tatou?
- Akapeea tatou me tauturu i te au taeake e te au tuaine kia noo ki roto i te tuatua mou?

Ko Tei Tau Tikai laku ra, ko Taku ia i Rave

AKAKITEIA E DON RIDLEY

NO TETAI 30 mataiti, kua tukuia a Donald Ridley ei roia no te Au Kite o Iehova. Kua akatikaia aia kia tauturu i te aronga maki kia kopae i te pamu toto. Kua taki atu te reira ki te autu anga i ko i te akavaanga teitei. Kapiki tona au taeake iaia e ko Don, e tangata karape, tu akaaka, e te akaatinga iaia uorai.

I te 2019, kua tuia a Don e tetai maki i runga i te ara uaua ki te roro e te ivi mokotua ma te kore e rapakau. Kua totoa teia maki ki te maata, kua mate aia ia Aukute 16, 2019. Teia tona tua.

Kua anauia au i St. Paul, Minnesota, Marike i te 1954 i roto i tetai ngutuare Katorika Roma. Ko au te rua o te rima tamariki. E aere ana au ki te apii Katorika, e ko taku angaanga e tamaiti tauturu i te orometua. Inara, e meangiti toku kite i te Pipiria. E irinaki ana rai au e e Atua tetai tei anga i te au mea ravarai, kare ra oku akarongo no te akonoanga.

APIIANGA I TE TUATUA MOU

I toku mataiti mua i te William Mitchell College of Law, kua aere mai te Au Kite o Iehova ki toku ngutuare. Te pua kakau ra au, kua akatika mai te nga tokorua e ka oki akaou mai raua. Te tae mai anga raua, e rua aku uianga: “Eaa ra te aronga meitaki kare e manuia ana i teia ao?” e “Akapeea te tangata e mataora ai?” Kua āriki au i te puka *Te Tuatua-Mou te ka Arataki ki te Ora Mutukore* e te *New World Translation of the Holy Scriptures*, e puka kapi matie. Kua āriki katoa au i tetai apii Pipiria. Kua kite mai au i te aiteanga o te apii Pipiria. Kua marka au i te Patireia o te Atua ei kavamani te ka

akameitaki i te au angaanga a te tangata. Kite katoa mai au i te tutara anga a te tangata, kare e marikoanga te reira e kua ki te enua i te mamae, te tika kore, e te mana-manata.

Kua akatapu au i toku oraanga kia lehova i te 1982 e kua papetitoia i muri mai i ko i te Uruoaanga “Kingdom Truth” tei raveia i ko i te St. Paul Civic Center. Kua oki akaou au ki te civic center i tera mai epetoma no te tarere i Minnesota kia riro mai au ei roia. Ia Okotopa i te au rā mua, kua kite mai au e kua pāti au i te tarere, e kua riro mai au ei roia.

I ko i te Uruoaanga “Kingdom Truth,” kua aravei au ia Mike Richardson, e taeake Betela i Brooklyn, tei akamārama mai e kua akanooia tetai opati ture i ko i te opati maata. Maara iaku te tuatua o te eunuka Etiopia ia Angaanga 8:36 e kua ui au kiaku uaorai, ‘Eaa au nei e kore e angaanga i ko i te Opati o te Ture?’ No reira kua tuku au i taku pepa patiangā kia angaanga i Betela.

Kare toku nga metua i mataora ana, te riro mai anga au ei Au Kite no lehova. Kua tuatua mai toku tati kiaku, eaa au i angaanga ai na te Watctower i kore ei i

angaanga ei roia. Kua akamārama au kiaia e te rave ra au i tetai angaanga oronga ua. Kua akakite au kiaia e ka orongaia mai e \$75 kiaku i te marama, e moni tauturu tei orongaia ki te aronga angaanga i Betela.

I muri ake i te akaoti anga au i taku angaanga, kua akamata au i te angaanga Betela i Brooklyn, New York i te 1984. Kua tukuia au ki te Opati o te Ture. Kiaku, kua papa au i te rave i teia angaanga meitaki.

TE AKAOU ANGA I TE STANLEY THEATER

Kua okoia te Stanley Theater i Jersey City, New Jersey ia Noema 1983. Kua pati te au taeake kia akaouia te au ngai no te uira e te ngai tae anga o te vai. Ia ratou e aravei ra i teia au konitara, kua akamārama te au taeake kia tukuia tetai patiangā kia taangaanga i te Stanley Theater ei ngai uruoaanga no te au Au Kite o lehova. Kua tupu tetai manamanata. Kua patoi te oire konitara kia kore e akatuia tetai ngai akamori anga i te ngai e noo ra te tangata. Tei roto te Stanley Theater i te oire o te au pitiniti, no reira kare te oire konitara i akatika mai i te pepa patiangā. Kua tuku te au taeake i tetai patiangā akavaanga, inara kua patoia mai te reira.

Te Stanley Theater
tei okoia mai

Re Anga i ko i te Akavaanga Teitei

In re E.G. (1989), karanga te Akavaanga Teitei o **Illinois** e e tika anga to te tamaiti me kore tamaine pakari kia patoi i te pamu toto.

Public Health Tr. of Dade County v. Wons (1989), kua akamou te Akavaanga Teitei o **Florida** e e tika anga to te aronga mamaata kia patoi i te pamu toto.

Fosmire v. Nicoleau (1990), akatika te Akavaanga Patianga o **New York** (te akavaanga teitei roa) e e tika anga to te aronga mamaata kia kimi i tetai rapakau anga ke, kapiti mai te tika anga kia patoi i te pamu toto.

Stamford Hospital v. Vega (1996), kua akatika te Akavaanga Teitei o **Connecticut** e e tika anga to tetai metua vaine Au Kite kia karanga eaa te ka tupu ki tona uorai kopapa e kia patoi i te pamu toto.

I te epetoma mua iaku i Betela, kua tuku te akaaerenga i tetai oroanga akaapa ki te akavaanga. No te mea koi akamutu ua akera au i te angaanga e rua mataiti i roto i te akavaanga i St. Paul, Minnesota, kua mārama au i teia au tu akavaanga. Akakite to matou roia e taangaangaia ana te Stanley Theater ei ngai tamataora anga mei te akari teata e te imene. Eaa te tumu kare e akatikaia no tetai angaanga a te akonoanga? Kua uriuria teia e te akavaanga a te kavamani e kua akakite e kare a Jersey City i akangateitei ana i te tu rangatira o te akonoanga. Kua akaue te akavaanga i te oire kia akatika i te patiangā, e kua kite au

i ta lehova akameitakianga i tana akaaerenga kia taangaanga i te ture ei turu i tana angaanga. Mataora tikai au i te piri atu ki roto i teia.

Kua rave te au taeake i te au angaanga akaou anga, e kua raveia te 79 apii o Gileada i Jersey City Assembly Hall ia Tepe-tema 8, 1985. Akameitakiia au no te piri ki teia angaanga Patireia ei tuanga no te pupu roia, e kua mareka tikai au i taku angaanga ei roia kare au i kite ana i mua ake ka aere mai ei au ki Betela. Kare au i kite ana e e maata atu ta lehova au akameitakianga tei akanooia noku.

PARURU I TE TIKA ANGA RAPAKAU ANGA KARE E TOTO

I te tuatau o te 1980, e mea matau na te au taote e te au are maki i te patoi i te au patiangā a te aronga maki o te Au Kite kia kore e pamu toto. E aro atu ana te au vaine nui i teia au arairai anga no te mea e putu-putu ana te au akavaanga i te patoi i te tikaanga o te au vaine nui kia kore e pamu toto. Kua akamanako te aronga akavaanga e me kare e raveia tetai pamu toto, penei ka ora mai te pepe kare e metua vaine.

Ia Titema 29, 1988, i muri ake te anau anga i tana pepe kua ta'e ririnui ua te toto o te Tuaine ko Denise Nicoleau. Kua topa tona vaito ki te 5.0, e kua pati tona taote kiaia kia raveia tetai pamu anga toto. Kua patoi te Tuaine ko Nicoleau i te reira. I tera mai pongi, kua tuku te are maki i tetai patiangā ki te akavaanga kia akatika i te are maki kia rave i tetai pamu toto. Ma te kore e akavaanga i raveia me kore kare ratou i akakite ana ki te Tuaine Nicoleau e tana tane, kua oronga te akavaanga i te tika anga ki te are maki kia rave i te pamu toto.

I te Varaire, ia Titema 30, kua rave te are maki i te pamu toto ki te Tuaine Nicoleau, noatu te patoi anga a tana tane e te ngutuare tangata. I taua aiai, kua tapekaia te au kopu tangata e te nga tangata pakari, no

- A. Maua ko Philip Brumley i to maua mapu anga**
- E. Mei te tua kaui ki te katau: Richard Moake, Gregory Olds, Paul Polidoro, Philip Brumley, ko au, e Mario Moreno—te au roia i te rā o te oroanga i ko i te Akavaanga Teitei i Marike no te *Watchtower v. Village of Stratton*. —Akara i te *Awake!* o Tianuare 8, 2003**

tei takapini ma te paruru i te roi o te Tuaine Nicoleau kia kore e pamu toto. I te popongi Maanakai, ia Titema 31, kua akakite te nuti o te New York City e te Long Island e kua akautungaia te Au Kite o lehova.

I te popongi Monite, kua tuatua au ki te akavanui, ko Milton Mollen. Kua akakite au i te au tika, e kua rave tera pupu akavaanga i tetai taina anga no te pamu toto ma te kore e akavaanga. Kua pati mai te Akavanui Mollen kia aere au ki tona opati i te reira avatea no te uriuri i te au tika anga o te ture. Kua aru katoa mai toku akaaere ko Philip Brumley iaku ki te opati o te Akavanui Mollen i te reira aiai. Kua pati katoa te akavanui i te roia o te are maki kia piri mai. Kua riro ta matou uriuri anga ei akariri iaku. I tera taime, kua tata te Taeake Brumley ki raro e kua akakite mai kiaku kia “rangi marie.” Kua riro te reira ei akoanga meitaki kiaku, no te mea te veravera maira au i te patoi e kua tarevake te roia o te are maki.

I muri ake i te tai ora, kua karanga mai te Akavanui Mollen e ko teia te oroanga mua ka raveia i tera mai popongi. Ia matou e

akaruke ra i te pia o Mollen, kua karanga te Akavanui Mollen, e e “apainga teiaa to apopo” ta te roia o te are maki. Tera te aiteanga ka ngata i te roia o te are maki kia paruru i tana oroanga. Papu iaku e te akamaroiroi maira a lehova iaku e ta matou oroanga. Ma te tu akaaka, akamanako au e kua taangaanga a lehova ia matou kia akatupu i tona anoano.

Kua angaanga matou i te reira po no te akapapa i ta matou ka tuatua i te popongi. Kare e mamao ana te ngai o te akavaanga mei te Betela Brooklyn, no reira kua aaere ua matou ki te Opati o te Ture. I muri ake te akarongo anga te aronga akavaanga e a i ta matou oroanga, kua takore ratou i te pamu toto. Kua oronga te akavaanga maata i te tikaanga ki te Tuaine Nicoleau e kua akakite e kare e tika anga o tetai kia taina i tetai akaue anga i mua ake ka akarongo ei i te manako o te tangata maki.

Kua akatika te akavaanga maata o New York kia rapakauia te Tuaine Nicoleau ma te kore e pamu toto. Ko te taime mua teia i toku piri anga ki roto i te tuku anga tika

na te akavaanga teitei tukeke no te oro-
anga e a no te toto. (Akara i te pia “Re Anga
i ko i te Akavaanga Teitei.”) Kua piri katoa
au ki tetai au roia i Betela no te oroanga kia
akono i te tamariki, te tatara, te enua e te
are.

TOKU AKAIPOIPO E TE ORAANGA PAMIRI

I toku aravei anga i taku vaine ko Dawn, e
vaine takaua aia e e toru ana tamariki. Te
angaanga ra aia e te painia ra. Kua kite
aia i te ngata o te oraanga, e kua mareka au
i te reira no tana i rave i te tavini ia le-
hova. I te 1992, kua aere au ki te Uruoa-
anga Tapere “Light Bearers” i New York
City, e kua pati au kia kite au no runga iaia.
Kua akaipoipo maua i tera mai mataiti. Kua
riro te tu pae vaerua e te tu kangakanga o
taku vaine ei akameitakianga no ko mai ia
lehova. Kua akono meitaki tikai a Dawn iaku
i te au rā ravarai i to maua oraanga.—Mase.
31:12.

I to maua akaipoipo anga, e 11, 13, e te
16 o te tamariki mataiti. Inangaro au kia

riro mai ei metua tane meitaki kia ratou, no
reira kua tatau meitaki au i te au puka e kua
taangaanga i te reira ei metua. E akaao-
anga maata tei tupu i tera au mataiti, inara
kua mataora au i te tamariki tei āriki mai
iaku ei oa meitaki e ei metua tane aroa.
Kua tuera ua te ngutupa no ta maua tama-
riki e to ratou au oa e kua mataora te
ngutuare.

I te 2013, kua neke maua ko Dawn ki
Wisconsin i te akono i to maua nga metua. I
toku poitirere, kare taku tavini anga i Betela
i akamutuia. Kua patia au kia angaanga ei
roia tauturu no te akaaerenga.

TAUI ANGA POITIRERE

Ia Tepetema 2018, kua kite mai au i
tetai apinga i roto i toku karaponga. Kua
akara te taote iaku, inara kare aia i kite, eaa
te manamanata. I muri mai, kua tuatua mau
tetai taote ke kia aere kia akaraia au e te
taote no te ara uaua ki te roro e te ivi
mokatua. I Tianuare 2019, kua akakite mai
aia e e maki tuke ake rai toku te ka tau i
toku kopapa katoa.

E toru rā i muri mai, iaku e tupaorooro ra
i runga i te kiona, kua topa au ki raro e kua
ati toku rima. E reka ua ana au i teia kanga
tupaorooro. No reira kua kite mai au e te
ngaro atura toku tu maroiroi. Umere au i te
viviki i te kino o teia maki kiaku, kare taku
tuatua e takataka ana, te neke neke aere, e
te apuku i te kai.

Kua mataora au i te taangaanga i
toku oraanga ei roia i roto i te akaaerenga
lehova ei turu i te Patireia. Rekareka au i te
tata i tetai au atikara na te au makatini tei
tatauia e te au taote, te au roia, e te au
akavanui. Kua tuatua katoa au takapini i
teia ao, te paruru anga i te tika anga o te iti
tangata o lehova kia iki i te rapakau anga
kare e pamu toto. Noatu rai, kua aite au ki
ta Luka 17:10 e karanga ra: ‘E tavini pua-
pinga kore au nei. Ko tei tau tikai iaku ra, ko
taku ia i rave.’

Maua ko taku vaine, ko Dawn

Inaea a Iesu i riro mai ei ei Taunga Maata, e e tuke ainei tetai e inaea te koreromotu ou i akamanaia ai e inaea te reira i akatinamouia ai?

■ Akaari maira te au akapapuanga e kua riro mai a Iesu ei Taunga Maata i tona papetitoanga i te mataiti 29 T.N. Eaa te aka-papuanga? I tona papetitoanga, kua oronga a Iesu iaia uaorai ei atinga ki runga i te atarau ma te “inangaro” i te Atua. (Gala. 1:4; Ebe. 10:5-10) Mei te mea kua akamata te atarau akatutu ua mei to Iesu papetitoanga e aere ua atu, ko te iero maata i te pae vaerua—tei akatutu i te akanoonooanga no te akamorianga mou a Iehova tei akatumuia ki runga i te oko—papu kua akamata katoa i te reira taime. E tuanga puapinga te atarau o te reira iero pae vaerua.—Mata. 3:16, 17; Ebe. 5:4-6.

No te mea kua akanooia te iero maata i te pae vaerua, kua anoanoia tetai taunga maata. Kia akatupu i te reira, kua akatainuia a Iesu “ki te vaerua tapu e te mana ra.” (Anga. 10:37, 38; Mare. 1:9-11) Inara, aka-peeaa tatou i papu ei e kua ikiia a Iesu ei Taunga Maata i mua ake i tona mateanga e te tuakaouanga? Ka kite tatou i te akapapuanga me akara tatou i te akaraanga o Aaron e te aronga tei tavini ei taunga maata i raro ake i te Ture a Mose.

Tei umuuiuia e te Ture, ko te taunga maata anake ua te ka tomo ki roto i te Ngai Tapunui o te tapenakara, e i muri roa mai ki roto i te Ngai Tapunui o te iero. Kua akatakakeia teia tuanga e te paruru mei te ngai Tapu. Ka aere te taunga maata na roto i te reira paruru i te Rā Tapokiangara. (Ebe. 9:1-3, 6, 7) Mei ia Aaron e te aronga tei akatainuia ei taunga maata i mua ake ka tomo ei “na roto i te [arai] paruru” o te tapenakara, papu kua ikiia a Iesu

ei Taunga Maata o to Iehova iero maata pae vaerua i mua ake ka mate ei aia, e mei reira, kua aere aia “na roto i te paruru ra, koia oki tona kopapa” ki te oraanga i te rangi. (Ebe. 10:20) No reira te apotetoro ko Paulo i tua-tua ai e te aere maira a Iesu “ei taunga maata” e kua aere na “roto i te are maata e te meitaki rava, kare i angaia e te rima ra,” e “tei te rangi mou ra.”—Ebe. 9:11, 24.

■ Kare e tuke i te koreromotu ou tei akamanaia e tei akatinamouia. Eaa te tumu? Te aere anga a Iesu ki te rangi, kua oronga aia i tona oraanga apa kore ei oko ia tatou, kua akamana aia me kore kua akatika i te koreromotu ou. Kua riro katoa te reira ei akatinamou i teia koreromotu. Eaa te au takainga tei raveia?

Mea mua kua aere a Iesu ki mua i te aroaro o Iehova; aru mai, oronga a Iesu i tona atinga puapinga kia Iehova; e i te openga, kua āriki a Iehova i to Iesu toto puapinga tei akamaringiia. Me kare teia au takainga e raveia, kare te koreromotu ou i akamata ake.

Kare te Pipiria i akakite mai inaea a Iehova i āriki ei i te puapinga o to Iesu atinga. No reira, kare i papu inaea te koreromotu ou i akamanaia ai e i akamataia ai. Noatu rai, kua kite tatou e kua aere a Iesu ki te rangi e tai ngauru rā i mua ake ia Penetekote. (Anga. 1:3) I roto i te reira tua-tau poto ua, kua oronga aia i te puapinga o tona atinga kia Iehova, tei āriki i te reira. (Ebe. 9:12) Kua akapapuia teia i tei **kite mataia** i Penetekote. (Anga. 2:1-4, 32, 33) Kua akanooia e kua akamata iora te koreromotu ou.

No reira, kua akamanaia e kua akatinamouia te koreromotu ou i muri ake i te āriki anga a Iehova i te puapinga o to Iesu toto akamaringiia. Akamata iora te koreromotu kia Iesu ei Taunga Maata, e ei Rotopu no te reira.—Ebe. 7:25; 8:1-3, 6; 9:13-15.

I ROTO I TEIA MAKATINI

Atikara Apii 27: Aukute 31–Tepetema 6 2

Eiaa e Maata te Manako ia Koe Uaorai

Atikara Apii 28: Tepetema 7-13 8

Kia Papu ia Koe e Tuatua Mou Teia

Atikara Apii 29: Tepetema 14-20 14

“Kia Paruparu Oki Au ra, te Maroiroi
ra Au i Reira”

Atikara Apii 30: Tepetema 21-27 20

Aaere i Roto i te Tuatua Mou

TUA ORAANGA 26

Ko Tei Tau Tikai laku ra, ko Taku ïa i Rave

AU UIANGA A TE ARONGA TATAU 31

Kare teia makatini e oko. I orongaia mai ei tuanga no tetai
angaanga apii Pipiria i te ao katoa, turuia e te tauturu
oronga ua. Me oronga i te tauturu, aere ki te donate.jw.org.

Me kare i akakiteia atu, no roto mai te au taikuanga Tuatua Tapu
i *Te Bibilia Tapu Ra*, urianga 1888. Me kua tataia te NW i muri ake
i tetai taikuanga, te akaari maira te reira e no roto mai ïa i te urianga
reo Papaa o te *New World Translation of the Holy Scriptures*.

The Watchtower (ISSN 0043-1087) July 2020 is published by Watchtower
Bible and Tract Society of New York, Inc.; Harold L. Corkern, President; Mark
L. Questell, Secretary-Treasurer; 1000 Red Mills Road, Walkill, NY 12589-
3299, and in Australia by Watchtower Bible and Tract Society of Australia,
12-14 Zouch Road, Denham Court, NSW 2565. © 2020 Watch Tower Bible and
Tract Society of Pennsylvania. Printed in Australia.

TEI AKAARIIA I RUNGA I TE
JW LIBRARY E TE JW.ORG

TAUI TE PIPIRIA I TE ORAANGA

“Kare Au e Akama Akaou Ana”

Akara akapeea a Israel Martinez te manako
kino anga iaia uaorai e rauka atura te tu
akangateitei.

I roto i te *JW Library* reo Papaa, aere ki te
PUBLICATIONS > ARTICLE SERIES >
THE BIBLE CHANGES LIVES.

I runga i te jw.org, aere ki te
NO RUNGA IA MATOU > AU TUA >
TAUI TE PIPIRIA I TE ORAANGA.

UI TE AU MAPU E

Akapeea Au me Kopae i te Manako Tau Kore?

Ka rauka ia koe te manako papu na te aru
anga i teia au manako.

I roto i te *JW Library* reo Papaa, aere ki te
PUBLICATIONS > ARTICLE SERIES >
YOUNG PEOPLE ASK.

I runga i te jw.org, aere ki te
APIIANGA PIPIRIA > AU MAPU >
UI TE AU MAPU E.

TUTU I TE KAPI MUA:

Aravei anga a Davida ia Golia, riro atura tana
i rave ei akaari i te mana ririnui o te Atua
(Akara i te atikara apii 29, parakarapa 11)

Aere ki te jw.org® website,
me kore scan i teia code

w20.07-RA
200225